

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 8 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 8 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos peti sor egyszer 10 kr, minden követhetőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilvtár sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A kettős anyanyelv.

Arad, augusztus 2.

Semmi sem mérgeket el a közéletben a különböző pártérdek taktikája által amugy is célzatosan is kiélesedett ellentéteket, mint az a — fájdalom mind általánosabbá váló eljárás — hogy másoknak kifogásaink alá eső viselkedéseit, oly okokra vezetjük vissza, melyektől azok egészen távol állottak, de a melyek nagyon alkalmasak arra, hogy a kölcsönös türelem helyett a vak szenvedélyeket költsék fel.

Igy van a különféle nézetek- és érkeknek szolgáló némely sajtó organum Wlassics kultuszminister egy rendeletével, melyben lelkére köti a főváros közönségének, hogy az elemi iskolák négy első osztályából kizárja ki a német nyelvi írás és olvasás tanítását.

Ezen rendelettel a „Pester Lloyd” — mely az elemi népoktatást ugylátszik a szerint méri, amint az a pudlinál beválik — állást foglalt, s a német nyelv oktatásnak az elemi iskolákból való kitiltását az egyoldalu magyar sovinizmus részére tett koncesszióknak tekinti, mely az annyira szükséges és oly nehezen elérhető elsajátítását a német nyelvnek még terhesebbé teszi.

A „Pester Lloyd” cikke, melyben a miniszter rendeletét kommentálta, tévedt a feltevésben s még inkább az azokból levont következtetéseiben, de nagy elfogultság kellene hozzá, hogy ezen tévedésének germanizatori célzatok imputáltassanak. Ama föltevések és aggályoskodá-

sok nem egyedül a „Pester Lloyd” föltevései és aggályai, hanem osztja azokat minden nagyobb vidéki város kereskedő és iparos osztálya nemzetiség- és valláskülömbőség nélkül, sőt legáltalánosabban osztják a törzs-gyökeres magyar szülők, a kik legjobban tartanak azon kedvezőtlen eshetőségtől, hogy gyermekeik életpályájukat német nyelvből való hiányos képzettségüknek kárát vallják.

De a német ujságnál, mely a miniszteri rendeletet az egyoldalu magyar sovinizmussal hozza kapcsolatba, még nagyobb hibába esnek azok a magyar nyelven írott római ujságok, melyek a maguk részéről a „Pester Lloyd”-nak országszerte ismert és épen a magyar szülők részéről osztott aggodalmait és kifogásait a „német sovinizmus” megnyilatkozásának állítják, s ráfogják, hogy azért kardoskodik az elemi német oktatás mellett, hogy meg ne fogyjanak előfizetői a jövő nemzedék körében se, hogy mentől tovább viruljon és gyümölcsözők a haza szívében a német kultúra. E mellett dicsegetekkel halmozzák el a minisztert, a melyekre rá nem szolgált s olyan törekvései révén a melyeket nem táplál.

A P. L.-nak nincs igaza, ha attól fél, hogy a német nyelv elsajátításának akár intenzitása akár általánossága is csak legkevesebbet is veszít az által, ha az elemi iskolákban nem tanítják; mert az elemi iskolákban behozott németnyelvi oktatás annélkül, hogy e nyelv ismeretét lényegesen előbbre vinné, elvonja a gyermeket más, szükségesebb tudnivalók ta-

nulásától, s azonkívül kárt tesz a lelkében.

Ma már mindenki, ha csak valamit is konyit a neveléstudományhoz, tisztában van vele, hogy 5—9 éves gyermekeknek szóban és írásban két nyelvet tanítani nem lehet, nem szabad, és ha a német nyelv oly nagyon fontos és nélkülözhetetlen, akkor ejtsék az érdekelt szülők, gyámok, gazdák útját és módját, hogy gyermekeik, gyámoltjaik vagy tanonczaik az elemi iskolákon kívül, még pedig azokon tul tanulják meg a német nyelvet a szükséges fokig. Ezt annyival könnyebben és bizonyosabban tehetik, mert a 4 elemi osztálylyal kötelezett iskolai oktatás nincs betegezve, ami pedig azon felül van, a közép-, polgári- és tanoncziskolák egyaránt kötelezőleg oktatják a német nyelvtant.

Ezen szempontok által vezéreltetve, mindenütt, a hol egy kissé jobban törődnek a gyermekek testi-lelki üdvével, mint éppen a főváros nagyérdemű közönsége és tanácsa, mindenütt mellőzték már a német nyelv oktatását az elemi iskolákban. A kettős anyanyelv képtelen dolog lényegében és megbosszulja magát ott, hol megvalósítására törekszenek. Hiszen még nálunk is már évek óta ki van annak a tanítása kizárva az elemi iskolákból, még pedig az egészségügyi bizottság kezdeményezésére, mely a zsenge tanulókra nézve a kettős nyelv tanítását *tulterhelésnek* minősítette.

Íme ez volt indító oka a kultuszministeriél is azon jó tanácsnak, melyet a főváros közönségének a német nyelv mel-

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Alone.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Írta: Hrabovszky Lajos.

Hatodik levél.

Kedves Barátnőm! Volt-e már maga abban a helyzetbe, hogy nem tudta, mit tegyen, hogy egészséges volt s mégis beteg, jókedvű, s mégis mindig sirásra kész, hogy nem találta a helyét sehol, hogy akarva nem-akarva titkolódzott, s nem talált a sok-sok ismerőse között egyet sem, aki előtt szívének forrongó érzelmeit kitarhatta. a kivel búbanatos, s mégis boldog állapotát lefesthette volna.

Kérdem, volt-e már maga ilyen helyzetben? Igen. No akkor magának átbeszélhetem, bizonyos meg fog érteni, ha a tollam biztosságáért bizonyul is egymást kergető eszernyi kedélyállapotom leírására, melyek mindegyike magán viselte a speciálitás egy, vagy más jellegét.

Mert látja én a szerelmet nem a cseresnye is romantikával megírott regényekből, s valamivel az ormótlan paragratusaiból tanultam meg, s nem azért vagyok szerelmes, hogy eldicsőkedjem vele a kávéházban, hanem mert a véletlen úgy hozta magával, hogy aszá kellett ismerem.

S az állapotommal meg vagyok elégedve. Ha tarka-barka emlékeim közé temetkezem, ha az együtt eltöltött édes órák üdve, hangtalan boldogsága zsong körülöttem, nem vagyok egyedül. Érzem, van valaki mellettem, a szobámban emberek járnak, akikről nem kell szeretnem. Szíjate érzem, amint láthatatlan vendégeim szellem-kezüikkel meg-megsimogatják verejtékező homlokomat. Eltűnnek s én felébredek.

Testemen, lelkemen a való helyett átéltem kedves álom lusta mámore borzong végig, szempilláim fáradtan csukódnak össze még egy pillanatra, remélve, hátha visszajönnek az eltűnt kaleidoszkop képei?

Aztán a szerelem apró raffinéiái, amelyek oly ártatlanok s végül oly üdvözök. Egy titkos kézszorítás, egy tekintet, mely két szív világot tesz magába, a szótlan eltöltött, s mégis búbanatos esték, s az ifjuság minden reménye, boldogságával áttánczolt báli éjszakák, végnélküli csardások!

Ilyenkor azt érzi az ember, hogy sohase hal meg. Eszébe sem jut a végre gondolni, amely pedig számos esetben nagyon korán szólítja el vándorát oda, ahol egy igónykorán gödörbe roskad vágy, törekvés, boldogtalanság, hir, vagyon, bán, tisztaság és szerelem.

Pedig, ha eszébe jutna, de sokszor ott fagynék a róla a cigány vonójában, de sokszor ott szorulna a vidám vorjantás a torok-

ban, de sokszor csendesülne el a boldog ajak kacagása.

De hát fiatalság, bolondság: nincsen idő a gondolkodásra.

Magam is, ha úgy nagy ritkán az agyamban nehezedik a mulandóság gondolata, elhessegetem annak, nevetni próbálok azokkal, akik vidámabbak, könnyebben érzők nálamnál. Pedig már fojtogatta a torkomat nehányszor a halál.

S most újra élek szerelmemben, amelynek sokat köszönhetek.

Felköltötte bennem az életvágyat, mely a magányban felette apróra zsugorodott össze. Most már élni akarok: erőszakkal kapaszkodom a földilét minden porczikájához, lelki erőm győzni fog minden felett, ami le akarná tiporni testemet. A tudat, hogy van kiért élni, azéllá edzette fáradt idegeimet, a ozél, amely előttem áll, megszárazozta munkakedvemet.

Most már magamra ismerem, most m r nem szegényelhetek, hogy uniformis neikl m kísérttem meg tiszteletet szerezni a familiám nevének.

A másik, nagy eredménye az én bolondos állapotomnak, hogy szerelmem magamnak egy osomó ellenséget. Ez is valami manapság, amikor az ember a barátai nemcsak hogy megcecalják, hanem nem is tisztelik. Azt vélik, hogy a pertu, s a bizalmas kézszorítás feljogosít a konfidenciára, a bár meggondolatlan, de sértő kicsinylése is.

Az ellenség, ha került is, de legiabbb meg

lészére nézve adott; felesleges abban a német ujságnak egyoldalú magyar sovinizmust szimatolni és kifogásolni ép úgy, mint e miatt a hegy mögieknek a minisztert dicsőíteniök. A miniszter nem tett egyebet, mint hogy az *állami elemi iskolák tantervét* ajánlotta Budapestnek, s bizony jobbhiszeműleg alig járhat el valaki, mint ha azt a tanácsot adja, a mit maga is követ.

BELFÖLD.

A magyar kormány és a közös külügyminisztérium. Beavatott részről közlik, hogy báró Pasetti Marius külügyminisztériumi osztályfőnököt, a ki kipróbált diplomáciai képessége és sok évi kiváló érdemei alapján ő felségénél grata persona, mihelyt valamelyik nagykövetségi állás üresedésbe jön, a mint ez nem valószínűtlen, egy ily magas állásra fogják kinevezni a külső diplomáciai szolgálatban. Mintán gróf Gluchowsky Agenor külügyminiszter, magyar magnások előtt tett saját nyilatkozatai szerint, különösen nagyra becsüli a báró Bánffy Dezső magyar miniszterelnökkel való legbizalmasabb és legbarátságosabb intimitást: ha báró Pasetti a külső diplomáciai szolgálatba lépett, helyébe, vagy az illető személyiségre nézve alkalmas magasabb állásra a közös külügyminisztériumban egy másik, mindenesetre a magyar állam kötelességébe tartozó notabilitást fognak kinevezni.

A helyi érdekű és községi vasutak új törvényhozási szabályozása. Daniel Ernő kereskedelemügyi miniszter a helyi érdekű vasutakra vonatkozó törvényeket a változott viszonyokhoz s az időközben szerzett tapasztalatokhoz képest módosítani és kiegészíteni, a városi és községi közúti vasutak, ugyancsak az alsóbb rangú, n. m. bányai-, ipar-, erdei-, mezői stb. vasutak engedélyezése, építése és üzlete körül követendő eljárást pedig szerves törvények útján szabályozni kívánja. Az ezekre vonatkozó törvényjavaslatok kidolgozásával Mándy Lajos miniszteri tanácsost bízta meg, a ki közelebb külföldi tanulmányutra indul, hogy a külföldi törvényhozás e nemű alkotásainak eredményeit a gyakorlatban közvetlenül szemügyre vehesse.

A munkások választói joga.

Arad, augusztus 2.

A magyar munkáosztály magyar nemzetiségét soha nem tagadta meg, sőt ahol csak

tehetett és teheti, hangosan dokumentálta és dokumentálja azt.

A fővárosi ipari munkások is az utóbbi időben hatalmas szembeszállottak az egyesek és kisebb csoportok által hangoztatott internacionalizmussal s gyűléseiken szinte tüntettek a magyar haza mellett.

Ezen tüneteket az államnak ki kell és pedig abban az irányban használni, hogy a hazai munkásmozgalmakban a túlsúlyát megszerezhesék maguknak azok, kik a haza fogalma alapján állanak.

S ez nem valami sisyphusi föladat.

Ha a munkások azt látják, hogy egyik legfőbb törekvésüket a törvényhozásba való befolyást, nem csak támogatja, de kezdeményezőleg létesíti is a magyar állam, nem fogják az államban természetes ellenségüket tekinteni, hanem igen is jól felfogott érdekeik hatalmas támogatóját. S ezen tapasztalat hatása alatt lassankint szakítanak a külföldről becsémpézett izgató jelszavakkal s akaratlannul vagy öntudatosan csatlakoznak a munkások hazafias töredékéhez.

Ez ma még csak töredék, de ilyen is csak a magyar talajban fejlődött, de a jelzett módon többséggé lehet az.

Az a jelzett mód pedig egyáltalán nem kortes fogás. Az államhatalom szilárdsága biztosítékának egyik legfőbb biztosítéka polgárainak megelégedettsége s az igazságos politika.

Ezen elvekből kifolyólag nem szabad visszarettenünk azon nehézségektől, melyekkel a választási jog kiterjesztése mindenütt s természetesen jár.

A volt osztrák kormány és átértette ezen feladatot, s törvényjavaslatot nyújtott be a Reichsrathhoz, mely bizonyos mérvig biztosított volna a munkásoknak a törvényhozásba való befolyást. A koalíció felbomlása folytán azonban a Windischgrätz-kormány elsodortatván az államkormány rudjától, egyelőre ez a javaslat is lekerült a napi rendről.

De az a tény, hogy ennek betérjesztésére már Ő felsége is megadta a legmagasabb hozsájárlást, s az is biztos, hogy az a törvényjavaslat rövid időn ismét szőnyegre kerül.

A szabadelvű magyar kormánynak nem szabad mögötte maradni az osztrák kabinetnek.

Nemcsak a szabadelvűség, de a józan politika is követelik ezt.

Hazánkban 1848-ig a csekély számú honoratiorokat nem tekintve, csak a nemesség

volt a törvényhozó elem. Az 1848-iki törvényhozás hódolva az idők szellemének, eltörülte nagylelkűleg az osztálykülönbségeket s ugyanazon jogokkal ruházta fel Magyarország minden polgárát.

Azonban a választási ozenzust lehetőleg konzervatív állapította meg s ezt az irányt követte az ezt tárgyzó 1874. évi törvény is.

Az eredmény aztán abban konkludál, hogy míg 1848-ban a nemzetnek csak mintegy félmilliója volt feljogosítva a követ küldésére, ez a szám ma sem érte el, ezen számnak a kétszeresét.

Méltányoljuk mi azon szempontokat, hogy az ugrás ezen a téren veszélyes lehet. De a természetes fejlődésnek mindamelllett sem szabad újat szegnünk.

Erős állam, erős ipar és gyáripár nélkül nem létező lehet. Az iparosok tehát államfenntartó elemet képeznek minden államban. Ebből önként következik, hogy az iparosoknak nagyobb befolyást kell engednünk az állam ügyeibe való beleszólásra, mint eddig engedtünk. Nem vagyunk ugyan barátja a suffrage universelle-nek, mert arra még nem vagyunk érettek, de azt valljuk, hogy a census lejebb szállítása által az iparosok és a munkások jobb részét is be kell vonnunk az alkotmányos faktorok phalanxába.

Ha ezt megteszi a magyar törvényhozás, azzal egy biztonsági szellenttyűvel látja el alkotmányunkat, melyen a szétrobbanással fenyegető párok maguktól elillannak, s akkor megszűnend nálunk a szociális mozgalmak veszélyes jellege.

IDŐJÁRAS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 757.8 milliméter, délután 2 órakor 758.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $9^{\circ} + 22.4$, délután 2 órakor $9^{\circ} + 22.3$. Szél irányja és ereje: reggel 7 órakor EN. 4. délután 2 órakor EN. 5. Felhőzet: reggel többnyire borult, délután borult, esik, dörög. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A szép Bosnyákország.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 2.

Bosnyákország és Hercegovina természeti szépségeiben rendkívülien gazdag országok, Északon, a Száva mentén, a folyó lerakódásából képzett humusréteggel borított gazdag síkság a Posavina Európa legtermékenyebb vidékei közé tartozik és körülbelül ugyanazt a vonzó képet tárja elénk, mint a Dunántul, a hol az enyhén emelkedő, erdős hegyek, a kalászkokkal dús borított lapályos

Küzdő a pénzért.

— Regény. —

Írta: Ter Hedberg.

Az „Aradi Közlöny” számára, svéd eredetiből fordítva. [22] [Utánnyomás tilos.]

Karin dühös lett. Toroka elszorult s így fakadt ki:

— Isten mentsen, hogy valakire ráerőszakoljam magamat; erre nincs szükség, ha valaki úgy néz ki, mint én. Ezt biztosan mondhatom. Vannak elegendő, akik megverekednének érettem. Utóvégre, bátran mondhatom, — folytatá büszke és elbizakodott mosollyal, — hogy ez az egész dolog azért történt, mert a tekintetes ur fél tőlem!

Karr némán tekintett a nőre. — Eresté, hogy a dajkának igaza van, mert csakugyan fél tőle.

Karin észrevette Karr zavarát s közeledve hozzá, így folytatta:

— Nos, nem akarja a tekintetes ur, hogy maradjak?

Karr szédülést érzett. Végző erőfeszítéssel győzte le felindulását, megragadta az asszony karját s kilökte a szobából, bezárván utána az ajtót.

Karin egy pillanatig mozdulatlanul állott, s a bezárt ajtóra bámult.

Azután megreszelte torkát s rekedt, megvető hangon így kiáltott fel: „Ostoba!” s elment.

becsüli beennem a feltétlenül lovagias ellenfelet.

Legkedvesebb ellenségeim a lányos mamák, akiknél — hogy büszkélkedjem is valamivel — mindig nagy kegyben álltam, ha nem is egyébert, mivel szünetlenül nekik tettem a szépet.

De amióta a kávé asztal mellől kikerült az aszfaltra, hogy Zalabéri Géza szerelmes, hogy az ideálja „ábrándos, szőke kékruhás” — kiestem a kegyből. Ha az utozán megyek, vagy kiváló ügyességgel térnek be előlem valami ismerős boltba, vagy oszupa véletlenségből félrefordítják a fejüket. S ha kivételesen mégis észre méltóztatnak venni, akkor szatirikusan végizmérnek, s borotvaellen járó kedvességgel vágnak a fejemhez egy fagyos közönyt.

Ha tudnák, hogy mily kevéssé fáj a pózolásuk, megkímélnék magukat a betanult közönytés fáradságaitól.

A harmadik eredmény, amit a két szemeknek köszönhetek, hogy valódi jó sziveket tanultam ismerni.

Nem olyan hivatalos jó sziveket értek, akik egyesületeket alkotnak, hogy szerepelheszenek az ujságban, s megdícsértessék magukat hasábszámba — nem.

Ezek a jószívek kasirozottak, s nem kerülnek többbe, mint egy tagsági jegybe: 4 két forint.

Ha az ember ezt befizette, akkor a többivel nem kell törődnie. Jön a karácsony, s

sok jószív a két forint ad meleg ruhát a szegény gyermekeknek, aki azt újévre vagy eladja, vagy egyáltalán nem érdemli meg; a valódi szegény rendszerint nem kap, csak akkor kapja, midőn vézna kis testét megvette a dermesztő tél hidege.

De ez nem baj: fő, hogy a ruhakiosztás a lapban meg van dicsérve, s a jószívek, mint tündérek szerepelnek a műsorban.

Ma mindenki jószív; nem hiúságból, de mert érzi, hogy neki jószívnek kell lenni, s nevelnie kell a gyermekben a proletárizmus hajlamait.

Látja kedves barátnóm, az én „jó szíveim” nem ilyenek. Az a szőke leányka az anyjától, apjától nem így tanulta a szív jóságát, hanem ilyesformán:

— Tégy jót azokkal, akik veled jót tesznek, s akik veled rosszat tesznek, tégy még több jót. De erről aztán még magad se tudj!

Ezek aztán a szívek! Méltók reá, hogy példaképpen álljanak a modern jótékonyági nemtők előtt, akik eddig is ellenségeim voltak, s ezuttal bizonynyal még inkább felém fogják tartani a kanál vizet, amelybe megfojtani szeretnének.

De nem törődöm velük. Csak azok az aranyszívek maradjanak meg nekem, s én boldog leszek. Egészében fogom azok tisztaságát megőrizni, s így szívom magamba a szeretetnek azt a melegségét, mely felém, az egyedül, a magány gyermeke felé árad.

részek, a vidáman tovasiető kisebb-nagyobb vizek mélyen bevésik magukat az utazó emlékezetébe. A Posavina déli részét mind magasabb hegyláncok koronázzák, míg el nem érünk az országnak szívébe, oda ahol a Magyarország régi történetéből ismert rámai királyság feküdt; Bosnyákországnak ez a része adta a magyar királyoknak Ráma király a címet. A barátságos, kellemes tájék után meglepő, egyszersmind elragadó hatást gyakorol ez a hegyvidék, a hol az örök hóval borított óriási hegyektől kezdve az apróbb magaslatokig a legkülönbözőbb alakulatok követik egymást, rendkívüli változatossággal új és új panorámát nyújtva; egyik szebb, főnégesebb, mint a másik, úgy hogy valóban zavarba jövünk, melyeknek itéljük oda a pálmát. Napokig járhatunk öserdők árnyékos övényein, habzó hegyipatakok mentén, regényes fekvésű, kristálytisza vizű tavak mellett, a hegyek között nehezen utat törő ide-oda kanyargó folyók partjain, s ki nem fogyunk a hol bájos, hol zordon, de mindig gyönyörű és folytonosan változó vidék csodálatából. Bosnyákországnak ez a része meglepett és elragadó még mindenkit, aki meglátogatta; legtalálhatóbb kifejezést adott tetszésének Recius, a híres francia geográfus, a mikor balkán-félszigeti Svájcznak nevezte el Boszniát. És ime alighogy átlépünk a Középtenger és a Fekete tenger vizeit egymástól elválasztó hatalmas hegységen, és leereszkedünk déli lejtőin, a legsivárabb szikiatenger terül el lábunk előtt: a növényzet és a klíma teljesen az Adria déli jellegét viseli magán. Mintha szinpadai változásnak lennénk tanui, olyan hirtelen történik az átmenet az alpesi vidékről a déli benyomásokot keltő Hercegovinába. Kevés ország dicsekedhetik három ilyen egymástól lényegesen különböző régióval, a melyet az okkupált tartományok tudnak fölmutatni a lapályos, termékeny Posavinában, a Ráma svájczias hegyvidékében és a sziklás, a középtenger befolyása alatt álló Hercegovinában.

Ilyen ország önmagától kínálkozik arra, hogy a turistáknak szívesen fölkeresett gyülekező helye legyen. Kállay Béni figyelmét nem is kerünte el ez a körülmény és az okkupált tartományok újáteremtésének súlyos, de máris fényes eredményű munkája mellett ráér arra is, hogy a turista-forgalom emelésével szintén foglalkozzék. A vasuti közlekedés komfortjának fokozása, a kitérő országutakon a pontos és kényelmes gyorskocsi összeköttetések létesítése, az európai igényeknek megfelelő hotelek építése és gondos ellenőrzése, a legszebb vidékek hozzáférhetővé tétele mind ezt a célt is szolgálják. És az idegen-forgalom statisztikája évről-évre örvendően emelkedő számokat szolgáltat; a Kelet iránt, és a vidék szépségei iránt egyformán érdeklődő turisták a világ legtávolabbi részeiből is sűrűn keresik föl az okkupált tartományokat; csak a magyarok száma föltűnően csekély, pedig

nekünk feküdnék leginkább érdekünkben az okkupált tartományok megismerése, ha egyébrt nem, már csak azért is, mert magyar államtérftu genieje ragadja ki azokat bámulatos gyorsasággal a százados elmaradottság súlyos bajai közül.

Az említett rendszabályokon kívül Kállay Béni kormányzata rendkívüli intézmények létesítésétől sem vonakodik, csakhogy a gondjaira bízott országoknak a külföldi látogatókra gyakorolt vonzóerejét fokozza. A költségek nem riasztják vissza, mert tudja igen bölösen, hogy a turista-forgalom bő jövedelmi forrást képez, és gazdagon visszafizeti a föllendítésére kiadott pénzt. Ott van pl. Ilidzse. Már a rómaiak ismerték az ilidzei kénes hőforrásokat, és később a török uralom idején szintén sokan keresték föl, gyakran találva gyógyulást. Kállay Béni körültekintő figyelmét mindenre kiterjesztő kormányzata modern európai fürdőt csinált a hihetetlenül elhanyagolt és primitív telepből. A higiéné legszigorúbb követelményei szerint berendezett kénes, elektromos és iszapfürdők, uszodák a Zseljeznicza patak hűs habjaiban, az elegáns hotelek, a diszes olvasó, társalgó, játszó és étkezőtermek, az épületeket összekötő tödött folyosók, a szingazdag virágzónyegek, a nagykiterjedésű, gyönyörű vidéken fekvő sétáló és kiránduló helyek nemcsak Szerajevó lakosságára nézve teszik nélkülözhetetlen üdülőhelylyé Ilidzset, hanem odaemelik, hogy az európaiakat meglepő és vonzó oázissá, a betegeknek gyógyulást hozó gyógyhelylyé, a balkánfélszigeti utazó közönség nyári gyülekező pontjává legyen. A nyugateurópai utazóra sem lehet kellemesebb, mint hogy a szép és kellemes Ilidzseire bukkan a bosnyák főváros tözsomszédságában. Kállay Béni közös pénzügyminiszter és neje Kállay Bénié szül. Bethlen Vilma grófnő rendszeren itt töltik a nyarat; az elragadó modoru, ritka esprít-vel megáldott grófasszony, bájos leányával Kállay Erzsébet kisasszonnyal ilyenkor szeretetre-méltóan és fényes sikerrel fáradoznak azon, hogy elevenéget hozzanak Szerajevó társas életébe, ami az okkupációs politika érdekeinek szempontjából is fontos, mert közelebb hozza egymáshoz a különböző vallásfelekezetek híveit, sőt a muzulmánok elkészorottságát és bizalmatlanságát is megtöri és bevezeti őket az európai társas-élet művelt szokásaiba.

A mikor Ilidzse ilyen szépen elkészült és alkalmatossá vált arra, hogy szívesen felkeresett helye legyen a nyugateurópai embernek, akkor létrehozta Kállay Béni az ilidzei löverseny pályát és bátran mondhatjuk, hogy a legelőkelőbb és nagyszámú Európá minden országából összesereglett nemzetközi társaság jelenlétében tavaly megtartották ott az első löverseny meetinget. Ez a bátor vállalkozás sok gunyolódásra és a nagy verseny díjak miatt sok kifogásra szolgált alkalmul. Az ered-

mény azonban csattanósan megszöfolta a gunyolódókat; egészen eltekintve attól, hogy az ilidzei meeting évről-évre jobban fölhasználta alkalmat nyújt Európának arra, hogy megnézzék az európai megbízás alapján okkupált tartományokban a monarchia által Kállay Béni vezetése alatt végzett bámulatraméltó munkát, — máris kézfeifogható hatását kell látnunk abban, hogy egy nemzetközi bizottság, az általa följánlott jelentékeny díjakkal az idén szeptemberben nemzetközi galamblovó versenyt rendez Ilidzsen! Hogy a nyugateurópai sportkörökben ez az eszme fölmerülhetett és megvalósulhatott, az félreismertetlen bizonyoságot nyújt arra nézve, milyen eleven érdeklődést sikerült fölkelteni Bosnyákország és a Hercegovina iránt Európa művelt nemzetéinél, valamint arra nézve, hogy ezek mennyire méltányolni tudják kulturális munkásságunk révén az okkupált tartományokban lehetővé vált materiális és kulturális haladást. A sport terén Monte Carló, a társas élet raffineméntjának fényes székhelye mellé állítják Ilidzset, abban a Bosnyákországban, ahova tizenöt évvel ezelőtt európai ember ugyszólván csak végező kényszerűségből merre betenni a lábát. Minő csodálatos étalakulás!

A galamblovó versenyeket szept. 8—23. napjaiban tartják meg, tehát akkor, amikor az okkupált tartományok klímája a legkellemesebb; a versenyre összegyülekező, minden valószínűség szerint nagyszámú közönség remélhetőleg föl fogja tehát használni a kedvező alkalmat, hogy körutazást tegyen az okkupált tartományokban, és megtekintse azoknak legalább legszebb és legkönyebben hozzáférhető vidékeit. Kívánatos volna, hogy ekkor Magyarországról is számos turista és sportsman menjen le okkupált tartományainkba, mert valóban sajnálatos, hogy amerikaiak, angolok, francziak, németek sokkal jobban ismerik az európai Keletnek ezt az érdekes részét, mint mi magyarok, akiknek olyan fontos érdekeink forognak ott kockán. Balkánfélszigeti missziókról szoktunk szép czikkelyeket írni, de amikor az Arpádházból származott magyar királyok által kezdeményezett balkánfélszigeti politika fonalát, több évszázados megszakítás után épen magyar államterftiak Andrássy Gyula gróf Kállay Béni segítségével a monarchia újból fölveszi, akkor idegenül, sőt ellenségesen állunk történelmünk fényes hagyományával szemben! Ahelyett, hogy megragadnók az alkalmat, arra, hogy Bosnyákországot ismét sarokpontjává tegyük a magyar keleti politikának, még attól a fáradságtól is irtószunk, hogy személyes tapasztalásból megismerjük Szt-István koronájának egykori országait, az okkupált tartományokat. Pedig már csak a természet szépségei is mily dusan megjutalmazták ott az utazót!

SZOKOLAY KORNÉL.

Midőn Karr egyedül maradt a szobában, megkönnyebbülve sóhajtott fel, mintha nagy veszélytől menekült volna.

Nehéz munka volt, míg a kicsike megszokta a dadátlan állapotot, s rossz kedélye leginkább a nagymama ellen tört, ki végtelen türelmessel szenvedte azt.

Karr édes anyját az Olsonnal való találkozásánál vette házába. Egy reggel kikocsikázott, anélkül, hogy bárkinek is szólt volna, s este anyjával tért vissza. — A szegény asszony már akkor teljesen érzéketlen, úgy szólva: bárgyu és eltompult volt. Alig ismerte meg fiát, s abban a hiedelemben élt, hogy mint cseléd lép fia házába. A barátságos fogadtatás meglepte és még inkább fokozta bizalmatlanságát, s nyugtalanul tekintgetett körül, mintna valami titkos esettől félne. De midőn vacsora után egy rendszeren megvetett ágyhoz vezették, s megértették vele, hogy ez ágyba belefekhetik, könyekben tört ki, s midőn csaknem erőszakosan fektették az ágyba, megragadta a felé hajlott Meta kezét és összeviszsa csókolta. Ettől kezdve több napon át mindig az ágyról beszélt, s midőn azt hitte, hogy senki sem látja, az ágyhoz ment, s óvatosan, csaknem félve simogatta meg csontot, sovány ujjával a párnákat.

Meta iránt az első pillanattól kezdve vak odaadással viseltetett, jelenlétében a kialvó félben levő emlékező tehetsége néha-néha fel-

lobbant, s bár egyébként makacs volt, különösen ha valamit fejébe vett, Metának egyetlen szavára feltétlenül engedelmesskedett. Engedett mindenben, kivéve azt az egyet, hogy nem kell többé dolgoznia. Ezt Meta nem tudta elhitetni vele, s akármennyit beszélt, az öreg asszony makacsul rázta fejét s így sutogott: — Oh! En bírok még dolgozni! Bírok még dolgozni!

Vágre megértette Meta, hogy attól félt az öreg asszony, hogy tehetetlennek tartják, s ebben sértést látott, azért is hagyta dolgozni, nem akadályozták, s csak arra ügyeltek, hogy ne fogjon valami nehéz és durva munkába.

Karral szemben félénk és tartózkodó volt, s erről nem tudták leszoktatni. — Hogy felismerte-e Karrban fiát, arra nem lehetett rájönni, azzal senki sem volt tisztában, mert Karr anyját, mint a többiek a házában, nagyanyának hívta, ő pedig Karrt urnak szólította.

Egy alkalommal Meta megkisértette visszavezetni gondolatait a múltba, hogy emlékezetét felköltse. — Az öreg nyugodtan hallgatta Metát, bolingtattott fejével, de arczában semmi érdeklődés sem tükrözött egész addig, míg Meta minden előkészítés nélkül azt nem kérdezte, hogy tudja-e, hogy mi lett fiából?!

Ekkor szeméi felvillantak s így sutogott:

— János! Az elhagyott engem, elhagyott engem!

Azután szeméi ismét elveszték fényüket, s szánakozólag bölintva fejével, így folytatá:

— Nagyon ostoba gyerek volt, nagyon ostoba!

Es midőn Meta meg akarta értetni vele, hogy fiánál, Jánosnál van jelenleg, különös mosolylyal csak ennyit válaszolt:

— Igen! Tudom, tudom!

Ennyi volt az egész, amit ki lehetett csikarni tőle.

Azon napon, midőn az orvos az újszülöttet karjaiba helyezte, mégis felébredt benne egy érzelem; az anyai érzelem. Anyira gondolta, annyira becsúzta a kicsit, oly élvezettel, oly ösztönservert figyelemmel a gyermek sziksegleteit illetőleg, a milyenre csak az anyák képesek.

Es a kicsi születésétől kezdve bizonyos világosság tükrözött arczán, nem az ész ragyogványa volt ez, mert csak akkor jelentkezett, ha a kis gyereket látta és gondolta, — és e fel-felvillanó fény, e feljúló érzelem mindig ugyanaz, mindig egyforma volt, — soha sem fokozatosabb.

Kiolvasta a gyermek vágyait annak arczából, megértette gögicselését s jobban értette felsikoltását és sírását, mint bárki más.

(Folytatása következik.)

IDŐJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött
Mérési avariat a mai napra a következő időjárás várható:

— Augusztus 3. —

Változó felhőzet. — Enyhe. — Helyenként csapadék.

Szőkevény bárókisasszony.

— Saját tudósítónktól —

Szeged, augusztus 2.

Egy érdekes szőke leányt tartóztatott le tegnap a szegedi rendőrség, Waldstein kisasszonyt.

A kisasszonynak, nagyok, kerekék a szemei, fehérök, — és a haja szőke. Es úgy történt, hogy a Bécsben állomásozó cserdnél volt egy pörge bajszos őrmester N. B. gondör heju szegedi fia, akit a bárókisasszony nagyon megszeretett, de aztán az őrmestert a szegedi zászlóaljhoz helyezték át. Két-három hónapja annak . . .

Az őrmester ur kommandírozott jobbra-balra, a napokban befejezték a regényt . . . Mert a báró kisasszony, — megszökött az őrmester ur után.

Tegnap aztán jött a bécsi sürgöny a kisasszony után, hogy tartóztassák le, mivel az ősi, a családi ékszereket is elhosza magával a szép, szőke bárónő, ki elegáns öltözékével méltó feltűnést keltett Szeged nyilvános helyein már napok óta . . .

A letartóztatás tegnap délután történt meg, egyik alsóvárosi házban, ahol is a csinos őrmester az elegáns bárónővel szálláson volt.

Waldstein bárónő még csak 18 éves, és egyike a legszebb, legelegánsabb bécsi nőknek, akik az udvari estélyekben is feltűnést keltenek. Csehország nem csak a legújabb szórakoztató aradalmi erdői a legnagyobbak . . . gróf Thurn csehországi kormányzóval lévén belső rokoni köztelékben . . .

A báró kisasszonyt, ki egyike a legelőkelőbb, legszebb megjelenésű uri hölgyeknek, vissza fogják kísérni a czipimeres bécsi, ősi palotába, ahol feledve lesz az álom az édes, az első szerelemről. S lassan-lassan a szép őrmester ur is megöregszik, mint valami értelmes irnok a járásbírósnál . . .

A „szákré kör“ néneknél aztán hervadozik, sáppadozik egy jámbor néneknél . . . Szegény, szegény, szerelmes Elza kisasszony.

HIREK.

Augusztus 3. Szombat. Róm. kath. naptár: István vértanu. — Protestáns naptár: István vértanu. — Izraelita naptár: Vaetchan. — Örög-keleti naptár (Julius 22.): Mária Magdolna. — A nap két 4 óra 42 peroszor, nyugszik 7 óra 30 peroszor.

Szabadágharozó emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Költő-könyvtár nyitva van szombán és szombaton 2—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— **Olvasóinkhoz.** Augusztus elsejével új előfizetést nyitunk lapunkra. Kérjük t. olvasóinkat, hogy előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek s egyúttal felkérjük mindazokat, a kik hátralékban vannak, hátralékaikat mihamarább beküldeni, hogy a lap küldésében e miatt fönnakadás ne történjék.

— **Közigazgatási bizottsági ülések.** Arad megye és Aradváros közigazgatási bizottsága augusztushavi rendes ülését 7-én tartja. A megyénép reggel 9, a városnál d. u. 4 órákor veszi kezdetét az ülés.

— **Záporos nap.** Az ég horizontja a tegnapi nap reggelén sűrű fellegekkel volt borítva, s rekkenő hőségű napok után egy kis frissítő eső tudata szinte felvidított mindenkit. Az eső nem is kesett soká. Kilenc órákor jelentkeztek az első cseppek, melyek eleinte bátortalanul tarkázták a poros aszfaltot, de aztán pár perocozel később, kitört a nap első gyors zápora. Mert záporos nap volt a tegnapi. Az eső folyama alatt, mely körülbelül déli egy óráig tartott több hatalmas dörgéssel és villámlással kísért zápor volt, mely nygancsak lehütötte a portól, hőségtől izzó levegőt. Délutánra megszakadtak a fellegek s a nap ha küzdelemmel is, de néha néha kibukkant a felhők mögül.

— **Felülvizsgálat.** A katonai állandó felülvizsgáló bizottság ma délelőtt tartja meg felülvizsgálatát a megyeházán. A felülvizsgálat kezdete 9 órákor.

— **Körorvos választás.** Uj-Szent-A-n-á-ról írja levelezőnk, hogy ott július hó 31-én töltötték be választás után a megüresedett körorvosi állást. Hatan pályáztak, vaia-mennyit kandidáltak. Erős küzdelem fejlett ki Popovits János dr. csanádpalotai orvos és Stern dr. szentannai magánorvos közt, mindkét jelölt mellett már napokkal előbb erősen korteskedtek. A győztes Popovits dr. lett, a mennyiben 40 voks közül 21 szavazatot kapott Stern dr. 18 és Keresztes dr. 1 szavazata mellett.

— **Véres pisztolypárbaj.** Cs. T. Z. aradi magánzó a napokban a tápéi szigeten B. P. mérnökkel pisztolypárbajt vívott. — T. a mellén, B. a fején szenvedett súlyosabb természetű lösebet. Felek a párbaj után nem békültek ki. Az ok: cherchez la femme.

— **Kitüntetett csendőr.** Albityir János aradi szárnybeli csendőrnek, ki a magyar-récskai őrsön hat és fél évi szolgálati működése alatt kiváló ésszerűséget, lan-kadatlan szorgalmat — példaszerű ügybuzgal-mat kifejtvén, 96 — ezek közt több jelenté-keny — közbiztonsági zavar tetteseit, részben személyesen kiderített, részben pedig ezek kéz-rekerítésénél közreműködött: a budapesti III. számú csendőr-kerületi parancsnokság a szol-gálat nevében teljes elismerését fejezte ki és őt díosérő kitérlettel látta el.

— **A koleraméreg és ellenszere.** A bécsi or-vosi hetilapban Behring tanár ismertetést közöl a koleraméregről és a gyógsavókezelés-nek a kolerára való alkalmazásáról. Ösmerteté-sében hangsúlyozza, hogy egyelőre csak állato-kon tett kísérletek eredményei állanak rendelkezésre, a melyeket Behring dr. B. a n. s. o. m. a l. a hallei egészségügyi intézetben tett. A kísérletek első czélja az volt, hogy a koleraméreg előállítását megkíséreljék. A kolerabeteg-ség lefolyását akként fogták föl, hogy a szer-vezetbe behatoló kolerabacillusok rem csak mint bakteriumok ártanak, hanem azonkívül mérget is választanak ki. A koleraméreg ter-melése czéljából a kolerabouillon-kultúrákat megfosztotta a bakteriumtestecskéktől és azután a folyadékot befocskendezte tengerinyulba. A mikor már a koleraméreg termelése sikerült, a Behring által megállapított metódusok szerint felhasználták az ellenmérget termelésére. Ennél a műveletnél azt tapasztalták, hogy egy külön-leges méregnek az állati testbe való hozatala által az állatot bizonyos bakterium betegség ellen immunissá teszi, és hogy az így immunizált állatok vérfolyadékában vérsavó foglaltatik, a melylyel a betegség ellen védekezni lehet. A koleraszermot most a hőségi vegyi gyárak laboratóriumában kecskéknél termelik.

— **Német telepesek a szomszédban.** Az alsó Bácskából igen sok német földműves, mint telegalmaz, Bihar megyébe akar költözni. A mozgalom élén Umstadt Károly bulke-szi földműves áll. Schmed János bulkeszi lakos. Nagyvárad környékén egy urasági bir-tokon probaképen husz hold földön kendert termesztett, amely kísérlet minden várako-záson felül sikerült. Ezen sikeren felbuzdulva, az uraság az egész birtokát bácska nemet gazdák által akarja kezeltetni és így serege-sen készülnek a németek Bihar megyébe vándorolni. Az uradalom nyolczszáz hold kitűnő ter-mőföldjét felébe adja a németeknek, ad hozzá anyui igásmarhát, amennyi szükséges; ő adja a földmívelő-esszüköket, fuvarokat, sőt még a vetőmagot is. Így tehát a szegényebb nép is beállhat felesnek és szorgalommal viheti is valamire.

— **Katonazene.** Ma este Nagy Lajos kerthelyiségében a helybeli cs. és kir. 33-ik gyalogezred zenekara nagy hangversenyt tart. Ez alkalozred zenekara nagy hangversenyt tart. Ez alkalozred zenekara nagy hangversenyt tart. Ez alkalozred zenekara nagy hangversenyt tart. Ez alkalozred zenekara nagy hangversenyt tart.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Különös öngyilkosságot követett el a napokban, mint nekünk írják, Serecs Anna pusztapéterti fiatal parasztmenyecske. Meggyújtott egy rakás szénát, aztán ráállva, nyugodtan várta a halált, a mely nemsokára be is következett. — Öngyilkosságának oka állítólag családi viszálykodásban keresendő, többen azonban azt mondják, hogy vallási rajongásból követte el tettét.

— **Rendszer az örületben.** Nem mindennapi módon esett bele egy bécsi bankprokurista egy hálóba, a melyet egy nagyon ügyes széle-hamos nő vetett ki rá. Egyedül utazott egy vasuti kupében, a mikor egy szőke szépség szállt be és nagy félénken foglalt helyet. A jószívű prokurista csak nézte-nézte a hölgyet, a ki feltűnően izgatott volt. A férfi mindjobban meggyőződött róla, hogy a nő örült.

— Engedje meg uram, könyörgött a nő, hogy itt maradhassak ebben a kocsiban. Engem üldöznek, mert vissza akarnak vinni a tébolydába, pedig esküszöm, hogy egészen ép elméjű vagyok. A férjem le akar rázni a nyakáról. Védjen meg uram, az égre kérem.

A férfi megígérte, hogy meg fogja védelmezni. A nő panaszkodott, hogy nincs pénze, könyörgött, hogy váltson neki jegyet Kölnig; a prokurista azt is megette. Az egyik állomásnál beszállt egy másik férfi, mire a nő neki ugrott a prokuristának, megölelte, meg-szókolta és kérve-kérte, hogy meg üldözze ellen is védje meg. Azután hirtelen elfutott tőle, ki-szállt a vonatról és eltűnt. A prokurista meg-könyebbülten látta az örült nőt távozni, de mily nagy volt a meglepetése, a mikor to-vább robogott a vonat és meg akarván nézni az óráját, az eltűnt láncostul a nővel együtt. A meglóptott ember látta, hogy ebben az örültségben rendszer van és örült, hogy a tározóját is nem lopta el a „kis ördög“.

— **Letartóztatás a Duna vizében.** Pozsonyból írják a következő érdekes esetet: A rossz hírnévnek örvendő Oeser-utczában észrevett a rendőr egy kalap nélküli tót atyafit, ez feltűnt neki és utána ment, hogy megkérdezze, hol maradt a kalapja? A mint azonban a tót meglátta, hogy a rendőr utána megy, neki rugaszkodott s így ment a hajszá, melyben még néhány hajósegény és utozagyerek is részt vettek a hajóslegény és utozagyerek la-birintján át a Duna felé. Mikor az üldözött látta, hogy menekülése nincsen, egyenesen a folyóba szaladt bele, mig nyakig állt a vízben. Ott megfordult, kést rántott elő és a meghökkenő üldözőket fenyegette. Ezek nem tudtak mit csinálni. Végre az az ötlete támadt az egyik hajósoknak, hogy a tót hurokkal fogják meg. Elő is kerítettek egy drótból való hurkot és a semmit sem sejtő nyakába kanya-ritották s így kihúzták fűrdőjéből. A város-házán, a hova a gyanus egyént bekisérték, kitűnt, hogy az illető az általános ismert Zsembera János tolvaj, ki gyilkosság miatt négy év börtönre van ítélve, de kiszö-kött a fogságból. Mikor megmozdították, arra a mulatságos eredményre jutottak, hogy ebben a borzasztó kánikulában három öltözet van rajta: egy rongyos és egész új polgári s egy tót öltözet. A két utóbbit a zsidó-utczán lopta.

— **Rablótámadás Csegén.** Vakmerő rablótámadást követtek el a napokban még eddig ismeretlen tettesek T. Csegén. Nagy Antal gazdálkodó szerdán este tizenegy órákor gyanútlansul baltagott a város külső részének egy félreeső utozájában hazatélő, mikor egy bozót-ból három baltával felfegyverkezett ember tört elő és egyenesen Nagynak rohanva, pénzét követelték. Alig adott tagadó választ, mikor a három jómadár hirtelen leteperte a föld-re és ott baltákkal féiholtra verték s pénzét elrabolták. A vérben fetengő eszmégtelen embert a mezei munkások a kor reggeli órákban találták meg és lakására szállították, a merénylők kiphatolása iránt pedig a csend-őrség megindította a nyomozást.

— **Egy plébános hirtelen halála.** Tóth Mihály, akasztói (Pestmegye) plébános tegnap gr. Teleky József tetéltleni birtokán hirtelen meg-halt. A plébános, a ki grót Teleky jó barát-ságban volt, gyakrabban volt az utóbbinak vendége, ha ez a birtokán időzött. Most is a gróf vendége volt és többet magával megfür-dött a Dunában. A kastélyba megérkezve, Tóth plébános rosszul lett és mire Soltról és Dunapatajról hozott orvosok megérkeztek, meg-halt. Tóth Mihály javakorában levő rendki-vül jovialis, fölvilágosult pap volt, a kit az

egész vidéken szerettek, és a kit most egész serege a jóbarátoknak és tisztelőknél felekezeti különbség nélkül gyászol.

A halotthamvasztás áldozata. A halotthamvasztók egyletének hivatalos lapja a „Pörix”, néhány nap előtt megjelent számában érdekes felhívást közölt, a melyben felszólította a hivatkozottakat, hogy Müller rostoczi lelkész részére, a ki Berlinben felolvasást tartott a halottégetés mellett és ezért a mecklenburgi egyházi tanács megfosztotta állásától, adományokat gyűjtsenek. A Pörix az eszme vértanujának nevezi az állásától megfosztott lelkészt és éppen ezért szükségesnek tartja, hogy ebben a válságos időben ne hagyják el azok, a kiknek elvéért elbukott. Az állásától elmozdított lelkész a nagyherceghez vitte fel ügyét döntés végett, a mely azonban reá nézve balul ütött ki.

Felfalták a sertések Visnyevoze szerémmegyei pusztán szörnyű halállal mult ki egy kis fiú. — Mint az „Egyetértés” írja egy fiatal gyermek másodmagával sertéseket hajtott ki a pusztára. Hogy együtt tartsa az állatokat, a malacok hangját utánzóta, mire a sertések nekifohantak a fiúnak és még mielőtt elmenekülhetett, maguk alá temették. Mikor a kétségbeesett segélykiáltásokra a közelben dolgozó munkások odasiettek és az állatokat szétkergették, a fiú ősszetépte találták.

Gyermek halála azülök gondatlansága miatt. A gyermekhalandóság statisztikájának rovatai sorában különös figyelemre tarthatnak számot azok az esetek, a melyek ilyenkor, a nyári munka idején, fordulnak elő a rendszerint a büntetőbírók elé kerülnek. Nap nem mulik el a mezei munka időszakában a nélkül, hogy két-három szerencsétlen esetről ne kapnánk hírt, a melyek mind a szülők gondatlanságára vezethetők vissza. Ujabban is egyszerre négy halálos esetről kaptunk értesítést egyetlenegy bírósági területéről. Tolmács községben Belső Ilona földesgazdaszony otthon hagyta félves leánykáját egy homályos kamrában. A gyermek az ágy és a fal között levő nyílásba esett s mire kiszabadították, megfuladt. Szent-Liszlón Arany János gazdaember Erzsike nevű kis leánya, a kit ugyancsak magára hagytak, a tüzhelyhez férközött, ruhája meggyuladt és a teste teljesen összeégett. Csömödér községben Horváth János jómódu asztalosmester két éves leánygyermekét a vasutvonal mellett levő árok mellett játszott, felügyelet nélkül. Valahogyan megcsuszott, az árokba esett és az ott összegyűjtött állóvízbe fullt. Hasonlóan vesztette el életét Várhelyen egy dazdag földbirtokosnak másfél éves kis fia, a ki az udvaron levő tóba esett. A bűnvádi eljárást a szülők ellen mind a négy esetben megindították.

Koszorúmegváltás. Tenner Pál dr. a Herzl Bernátné ravatalára szánt koszorú helyett 10 forintot adományozott a városi szegényeknek.

SPORT.

Lóverseny Uj-Aradon.

— Saját tudósítónktól. —

A 7-ik számú lovas tüzegosztály ma, szombaton délután 5 órakor Uj-Aradon, illetve a zádorlaci gyepen versenyfutást rendez.

Versenybírák lesznek Stipsics József br. őrnagy, az tüzegosztály parancsnoka és Kapdebó Ferencz főszolgabíró, indító Moys Dező százados, pályabíró Pregler György.

I. Vadászverseny a 2-ik számú lovas tüzegosztály számára, két versenydíjjal az elsőnek és másodiknak, futva a master, Höfer hadnagy után. Távoltság 3200 méter.

II. Vadászverseny az 1-ső számú lovas tüzegosztály számára, két versenydíjjal az elsőnek és másodiknak, futva a master, br. Wagner Rudolf főhadnagy után. Távoltság 3200 méter.

III. Steeple-Chase, a győztesnek és a másodiknak tiszteletdíj báró Stipsics őrnagynétól. Távoltság 3600 méter. Futni fognak: Macelariu János főhadnagy a „Möve” nevű lovon, Svoboda főhadnagy a „Este”, Teimer hadnagy „Norma”, Höfer hadnagy „Konrad” és Ellmaurer hadnagy a „Kunó” nevű lovon.

IV. Vadászverseny a 2-ik lovas tüzegosztály részére, a győztesnek a tisztikar tiszteletdíjat ad, a másodiknak verseny-

díjat, lovagolva a master, Bugariu főhadnagy után. Távoltság 3200 méter.

V. Vadászverseny az 1-ső lovas tüzegosztály számára. A győztesnek tiszteletdíj az uj-aradi uri társaságtól, a másodiknak versenydíj, lovagolva a master, Svoboda főhadnagy után. Távoltság 3200 méter.

VI. Steeple-Chase, melyben csak tiszt lovakkal lehet futtatni. A győztesnek tiszteletdíj az uj-aradi uri társaságtól, a másodiknak tiszteletdíj. Távoltság 3600 méter. — Futni fognak: Moys százados „Pajkos”-a (lovagolja Ellmaurer hadnagy), Macelariu főhadnagy „Selim”-je (lovagolja a tulajdonos), Teimer hadnagy „King-Fu”-ja (lovagolja a tulajdonos).

TÁVIRATOK.

Miniszterek kihallgatása.

Budapest, aug. 2. (Saj. tud. táv.) A Bud. Tud.-nak távirják Ischlból: A király ma délben hosszabb kihallgatáson fogadta Bánffy, kivüle Kielmannsberg osztrák miniszterelnököt és Jósikát fogadta kihallgatáson. Három órakor udvari ebéd volt, melyen résztvettek Bánffy, Kielmannsberg és Jósika. Kielmannsberg, ki délután Bánffynál egy óráig tartó látogatást tett, ma elutazik. Jósika este Auseeba, Bánffy pedig nevével holnap reggel Luczerna utazik.

Budapest, aug. 2. (Saj. tud. táv.) Mint hírlik, Bánffy Ischli útja új főrendi kinevezésekkel van kapcsolatban.

Az ujonczok bevonulása.

Budapest, aug. 2. (Saj. tud. táv.) A hadügyminiszter elrendelte, hogy a gyalogos ujonczok október első helyett hetedikén, a lovasok pedig valószínűleg október közepe felé vonuljanak be. Ezt indokolja a rendkívül hosszú őszi manőverekkel.

Bánffy és Goluchovszky.

Bécs, augusztus 2. (Saj. tud. táv.) Beavatott forrás szerint Pasetti Marius b. külügyi osztályfőnököt, aki ő felségénél persona grata, közelebből valamely udvarba nagykövetté nevezik ki. Goluchovszky magyar mánások előtt tett nyilatkozatai szerint különösen nagyra becsüli Bánffy báró magyar miniszterelnökkel való legbizalmasabb és legbarátságosabb intimitást: ha báró Pasetti a külső diplomáciai szolgálatba lépett, helyébe, vagy az illető személyiségre nézve alkalmas magasabb állásra a közös külügyminiszteriumban egy másik, minden esetre a magyar állam kötelek ébe tartozó notabilitást fognak kinevezni.

A bolgár küldöttség elutazása.

Bécs, aug. 2. (Saj. tud. táv.) A bolgár deputáció ma reggel elutazott Sofiába.

A német nagykövet Ischlben.

Bécs, augusztus 2. (Saj. tud. táv.) Eulenburger gr. német nagykövet holnap visszaérkezik állomására és közelebből Ischlbe megy.

A román királyipár látogatása.

Ischl, augusztus 2. (Saj. tud. táv.) A román királyi pár hétfőn délután három órakor Salzburg felől ide érkezik s a pályaudvaron ünnepélyesen fogadják. Ez alkalommal udvari ebéd lesz, mely után diszelszólás lesz a színházban, színrekerül a bőregér. Eisenstein szerepét Zeska

udvari színész adja. Keddre kirándulást terveznek Schatbergbe, szerdán reggel pedig a királyi pár elutazik. Goluchovsky vasárnap este érkezik ide. A toscanai nagyherceg legifjabb fiának halála az ünnepélyeket aligha fogja érinteni.

Leégett serfözde.

Pilsen, aug. 2. (Saj. tud. távirata.) Az itteni serfözde 800.000 frtos új épülete a lángok martaléka lett. A fedélzeten segédkező egyik munkás a lángokba esett s ott nyomtalanul eltűnt, egy másik pedig súlyos sebesülést szenvedett.

A maczedóniai felkelés.

Odesza, aug. 2. (Saját tud. távirata.) Dimitrov, a maczedóniai inzurgenek vezére, egy barátjához intézett táviratban kijelenti, hogy a felkelés télen nagy erővel fog kitörni.

Megsemmisített végrendelet.

Madrid, aug. 2. (Saját tud. táv.) Soler végrendeletét, melylyel a regens királynéra több milliót hagyott, megsemmisítették.

Halálos esés.

München, aug. 2. (Saj. tud. táv.) Egy obersdorfi kereskedő fia lebukott a Nebelhornról és szörnyen halt.

Királyi hercegből püspök.

Róma, aug. 2. (Saj. tud. távirata.) A római kuria államtitkári hivatalából eredő közlés szerint jelentik: Miksa szász kir. herceget György szász herceg fiát, miután szeminárium tanulóit eichstaedi szemináriumban elvégezte, július 25-én szubdiakonussá szentelte az eichstaedi püspök. A herceg Leó pápa ő szentségének és Tomaso Ligliari bíborosnak, a tanulmányok kongregációja prefektusának rendeletére hosszabb időre Rómába fog költözni. Hohlenlohe bíboros herceg nyilatkozatai szerint a pápa ő szentségének és a bibernoki kollegium legbefolyásosabb tagjainak az a szándéka, hogy az eszményi vallásossága által kitűnő Miksa szász királyi herceg püspökséget kapjon. A pápa rendkívül örvend annak, hogy Miksa herceg végleg papi hivatásnak szentelte magát.

Fizetésektelen bank.

Róma, aug. 2. (Saj. tud. távirata.) A Fratelli és Bingen bankcég fizetésektelen lett. Számos osztrák nagykereskedő van érdekelve, s mint hírlik, az angol-osztrák bank kétszáz ezerig van érdekelve.

KÖZGAZDASÁG.

Az aratás.

Glogovacz, aug. 1. Az ősziakat már mind learatták s valamennyi gabonanem megteleit a várákoszások. A buza ugy minőségileg, mint mennyiségileg igen szépen fűtetett s a buzaszemek szép színűek, teljesen kifejlettek és sulyosok. Az árpa és zab is sikerült, sőt némely helyen a hozam, fölülmúlja a várákoszást. A kukoricát, a mely eddig a legvérmesebb reményekre jogosított, az uralkodó szárazság megrontotta, de egy jó eső még mindig helyrehozhatná. A takarmányemlék és legelőik is sokat szenvednek a hőségtől.

Aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, augusztus 2.

A mai behozatal még mindig igen csekély volt, mert gazdáink sietnek a jó időt kihasználni, hogy gabonájukat szárazon behordhassák.

Behozatott mintegy 800 mm buza 100 mm. roza.

Elkelt:

Uj buza I minőségű 5 frt 60 krtól 5 frt 70 krig.

Uj buza közép minőségű 5 frt 30 krtól 5 frt 40 krig.

6 buza 5 frt 80 kr.

roza 4 frt 80 krtól 4 frt 90 krig.

árpa 4 frt 50 kr.

tengeri 6 frt.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog szög jelentése. —

Budapest, augusztus 2.

Gabonaüzlet: Buzát ma jól kínáltak, a vételkedv mérsékelten volt s az irányzat lanyhább lett. Elkelt 20000 mm. 5 kr. olcsóbb árakon.

	mmásza	kggramm	frt
Tiszavidéki	150	82. ^s	6.57 ¹ / ₂
"	100	82. ^s	6.60
"	300	82.	6.57 ¹ / ₂
"	750	82.	6.60
"	200	81. ^s	6.52 ¹ / ₂
"	100	81.	6.50
"	100	81.	6.47 ¹ / ₂
"	100	81.	6.55
"	750	80. ^s	6.45
"	300	80. ^s	6.47 ¹ / ₂
"	100	80.	6.45
"	100	80.	6.47 ¹ / ₂
"	100	80.	6.80
"	100	81. ^s	6.75
"	100	81. ^s	6.90
"	100	81.	6.50
Pestvidék	100	81.	6.55
"	200	81.	6.45
"	150	80. ^s	6.52 ¹ / ₂
"	1000	80. ^s	6.40
"	100	79. ^s	6.40
"	200	79.	6.32 ¹ / ₂
"	100	79.	6.40
Székesfehérvári	3500	79. ^s	6.47 ¹ / ₂
Hartai	2800	78.	6.40
Felső-tiszai	100	80.	6.37 ¹ / ₂
"	100	79.	6.30
Serlei	3000	77.	5.50
Raktárokon	2000	81.	6.85
"	800	79.	6.85

Határidőüzlet: Amerikából érkezett szilárdabb jegyzések dacára lanyhán indult az üzlet búzában és tengeriben, s ez utóbbi az éjjeli eszések és gyenge kereslet következtében, zárlatig még jobban ellanyhult, buza szintén lanyhán zárult.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.58—6.39
Buza május—júniusra	6.63—6.85
Őszi roza	6.47—6.49
Tengeri május—júniusra	4.67—4.68
Tengeri július—augusztusra	5.70—5.72
Őszi zab	5.87—5.88
Repce	9.30—9.35

Külföld: New-York: buszra 1/8—1/8, tengerire 7/8 szilárdabb, Chicago: buza 1/4—1/4, tengerire 1/8—1/4 szilárdabb. Páris London és Liverpool lanyha.

Értéktőzsde: Változatlanul indult az üzlet míg később némileg élénkült vásárlási kedvre megszilárdultak úgy nemzetközi mint helyi papírok.

Zárul 12 órakor:

Oszták hitelrészvény	403.20
Magyar hitelrészvény	493.—
Oszták államvasut	433.—
Rima-Murányi	290.—
Lombard	111.50

Az aradi ipar- és népbank forgalmi kimutatása 1895. évi július haváról.

Takarékpénztári betételek:

Betét-maradvány mult hó végéről	frt 1.604,825.20
Folyó hóban betét	frt 268,206.13
Osszesen	frt 1.868,081.33
Visszafizetett betét folyó hóban	frt 243,149.74
Betét-maradvány folyó hó végével	frt 1.624,881.59

Váltó-tárca:

Alladék mult hó végével	frt 998,228.44
Leszámitoltatott folyó hóban	frt 429,668.85
Osszesen	frt 1,427,897.29
Beváltatott és forgattatott	frt 444,580.45
Marad tárcza-alladék folyó hó végével	frt 983,316.84

Aradi hitellegyet:

Alladék mult hó végével	frt 232,179.33
Folyó hóban adott kölcsönök	frt 8,381.—
Osszesen	frt 235,560.33
Törlesztetett folyó hóban	frt 5,647.50
Alladék folyó hó végével	frt 229,912.83

Előlegek készítőlogra:

Alladék mult hó végével	frt 1.060,937.03
Folyó hóban új előleg adatott	frt 71,566.09
Osszesen	frt 1.132,503.12
Ebből visszafizetett folyó hóban	frt 101,402.79
Alladék folyó hó végével	frt 1.031,100.33

Jelzálogkölcsönök:

Alladék mult hó végével	frt 365,184.—
Uj előleg folyó hóban	frt —.—
Osszesen	frt 365,184.—
Visszaizetett folyó hóban	frt 1,075.—
Alladék folyó hó végével	frt 364,109.—

Pénztár:

Maradvány mult hó végével	frt 51,709.28
Bevétel folyó hóban	frt 1.729,336.11
Osszesen	frt 1.780,945.39
Kiadás folyó hóban	frt 1.699,892.42
Pénztármaradvány folyó hó végével	frt 81,052.96

Arad, 1895. július 31.

Az Igazgatóság.

Az aradi első takarékpénztárnak forgalmi kimutatása 1895. július hóról.

I. Betételek.

Alladék mult hó végén	frt 8.901,287.47
Betételek folyó hóban	frt 224,588.10
Osszesen	frt 4.125,875.57
Visszaizetések mult hóban	frt 151,861.06
Alladék folyó hó végén	frt 3.974,009.54

II. Leszámitolás.

Váltótárca-alladék mult hó végén	frt 1.820,681.48
Leszámitolt váltók folyó hóban	frt 511,175.61
Osszesen	frt 2,331,857.09
Lejárt váltók mult hóban	frt 534,481.74
Váltótárca-alladék folyó hó végén	frt 1.797,375.35

III. Előlegek készítőlogra.

Alladék mult hó végén	frt 1.019,125.11
Előlegeztetett folyó hóban	frt 181,763.83
Osszesen	frt 1.200,888.94
Bejárt előlegek mult hóban	frt 72,318.69
Alladék folyó hó végén:	frt: 1.128,570.25

IV. Jelzálogos kölcsönök.

Alladék mult hó végén	frt 1.484,107.—
Előlegeztetett folyó hóban	frt 14,250.—
Osszesen	frt 1.498,357.—
Törlesztetett mult hóban	frt 14,230.—
Alladék folyó hó végén	frt 1.484,127.—

VII. Pénztárforgalom.

Alladék mult hó végén	frt 18,077.39
Bevételek folyó hóban	frt 935,752.91
Osszesen	frt 953,830.30
Kiadások mult hóban	frt 916,584.92
Pénztári alladék folyó hó végén	frt 37,245.38

Arad, 1895. július hó 31.

Az Igazgatóság.

— Az olasz vöröskereszt-sorsjegyek most megjelent huzásán az 50,000 líras főnyeremény az 1013. sor. 11. számú sorsjegyre esett. Nyertek továbbá 2000—2000 lírát a 7456. sor. 9 sz. és 10,181. sor. 26. sz. 1000—1000 lírát a 2174. sor. 84. sz. és 6742. sor. 12. sz. és 500—500 lírát a 3021. sor. 21. sz. és 8363. sor. 85. sz. sorsjegyek.

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1895. évi augusztus hó 1-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar elsőrendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban) —. krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) —. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 49.—50. krig. Fialat közép (pkint 251—320 krig súlyban) 48.—49. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg-ron terjedő súlyban) 48.—49. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli súlyban) —. krig. — Közép (pkint 220—280 krig. súlyban) —. krig. — Könnyű (pkint 220 krig. terjedő súlyban) —. krig. — Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg-ron felüli súlyban) 48.—49. krig. Közép (páronként 220—260 kilogramm súlyban) 48.—49. krig. — Könnyű (páronként 220 krig. terjedő súlyban) 47.—48. krig. Sertési értéksám 1895. július hó 30-án volt készlet 31452 darab. 1895. július hó 31-én felhajtator: 288 darab. 1895. július 31-én elszállított 48 drb. 1895. augusztus 1-én maradt készletben 31687 drb. — A hízottsertés üzletirányzata: Csendes.

S z e s z ü z l e t.

— Augusztus 2. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 52 forint 50 krajczár, kicsinyben 53 forint — krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 2. d. u. 6 óra.

Buza bászági uj	6.20—6.80
Buza tiszavidéki	6.15—6.55
Buza pestvidéki	6.15—6.55
Buza fejérmegyei	6.15—6.55
Buza bácskai	5.40—5.45
Rozs uj, elsőrendű	5.35—5.40
Rozs uj, másodrendű	5.15—5.30
Arpa takarmány	5.15—5.30
Arpa égetni való	—
Arpa sörfőzdei	6.70—7.—
Zab	5.35—5.90
Tengeri bászági	5.30—5.85
Tengeri másnévű	8.—8.50
Káposzta-repce bászági	6.33—6.84
Kóles	6.39—6.40
Buza március—április	5.47—5.48
Buza szeptember—október	4.67—4.68
Buza május—június	5.87—5.88
Rozs szeptember—október	5.67—5.68
Tengeri május—június	5.86—5.88
Tengeri július—augusztus	9.30—9.35
Tengeri októberre	—
Zab március—április	—
Zab szeptember—október	—
Káposzta-repce augusztus—szeptember 1894	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. augusztus 2.

Magyar aranyjárdék 2/10	93.50
Magyar koronajárdék 4/10	99.75
Magyar arany 4 1/2 %	124.50
Magyar ezüst 4 1/2 %	108.—
Magyar keleti vasut 1878.	122.25
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar italmegváltási kötvény	101.—
Hortvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyeremény-sorsjegy kölcsön	158.—
Tiszazabályozási és szegedi kölcsön	148.25
Oszták papírajárdék	100.75
Oszták járdék ezüst	101.—
Oszták járdék arany	122.25
Koronajárdék	100.75
1860-iki államsorsjegyek	155.50
Oszták-magyar bankrészvény	1075.—
Magyar hitelbank részvény	492.50
Oszták hitelbank részvény	403.10
Oszták-magyar államvasut	451.20
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.60
Weitzer János gép- és waggongyár részvény	291.—
Német birodalmi márka	69.86
London	121.40
Páris	48.05

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsdén.

— Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. —

Bécs, 1895. augusztus 2.

Magyar koronajárdék 2/10	—
Magyar hitelrészvény	491.50
Oszták hitelrészvény	403.50
Anglóbank részvény	174.50
Laenderbank részvény	281.—
Bécsi bankgyesületi részvény	169.30
Oszták államvasut részvény	432.—
Déli vasut részvény	111.25
Oszták északnyugati vasut részvény	—
Oszták északnyugati (Elbe-ölgyi) részvény	290.—
Budapesti villamos városi vasut részvény	—
Salgó-tarjáni részvény	—
Rimamurányi részvény	288.50
Brassói közszénbánya részvény	—
Dunagőzhajózási részvény	575.—
Lloyd-társulat részvény	570.—
Alposi bányarészvény	93.10
Union	352.—
Török sorsjegy	78.60

VIZJELZÉS.

1895. évi augusztus hó 2-án reggel 7 órakor észlelt víz-állások, időjárás és hőfokok a magyar és tiszai vízmérőzóna:

Észlelési állomás	Hőmérséklet	Időjárás	Vízállás	
			ostimétr.	ostimétr.
Branyicska	+ 24°	borult	+ 24	—
Gyulafehérvár	+ 21°	felhős	— 38	—
Arad	+ 26°	felhős	— 110	—
Makó	+ 23°	felhős	+ 15	—
Szeged	+ 23°	felhős	+ 178	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1895. augusztus 2.

A m. kir. feyammernéki hivatal.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Augusztus 2. —

Fehér Kereszt szálloda: Köszeghy Antal magánbó, Budapest. Manheimer Mihály kereskedő, H.-M.-Vásárhely. Vasúti szálloda: Bubenik János regálebérlő, Kőrösbánya. Szűts Gyula rendőr alkapitány, Szatmár. Bosenzweig Henrik segédjegyző, Vajdahunyad.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

14890/1895

Hirdetés.

A nagymélt földművelésügyi m. kir. Minister ur 44706—III/6 1895 sz. alatt kelt rendelete nyomán ezennel közölni tesszük, hogy a cs. kir. osztrák belügyminister ur f. évi június hó 30-án 18370 sz. alatt kelt értesítése szerint a sertésforgalomnak szabályozása céljából a magyarországi élő sertések és sertés-hus forgalma iránt valamennyi helytartósághoz és tartományi kormányhoz a következő értelmi rendeletet bocsátotta ki:

I. Élő sertések bevitelére.

1. Kereskedelmi célból vagy a kereskedésre alkalmas sertéseknek Magyarországból a birodalmi tanácsban képviselt királyságokba és országokba való bevitelére tilos. Ezen csoportba a darabonként 120 kilogrammnyi élő súlynál kisebb súlyú sertések tartoznak.

2. A kész, vagy félig kész, de darabonként legalább 120 kilogrammnyi élő súlyú sertések bevitelére ellenben a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok területére a következő feltételek és módok mellett szabad:

a) A beirandó sertések felrakása és elszállítása kizárólag azon vármegyék és sz. kir. törvényhatósági joggal felruházott városok területén és területéről szabad, melyek sertés forgalma általánosan nem korlátoztatott. A zár alá vett területek, az illető korszak politikai hatóságokkal esetről esetre távirati uton fognak közölni.

b) Ily nemű sertésszállítványokat a származási és rendeltetési helyek nevével megjelölt és állami állatorvos által reá vezetett egészségügyi záradékkal ellátott szabályszerű marhaleveleknek kell kísérniük és kizárólag olomzárattal ellátott vasuti kocsiokban, a menetrend szerinti szállításhoz meg nem felelő megállapodások nélkül és a fel- és lerakodások teljes kizárásával csupán a marhalevelel végállomásként megjelölt vasuti állomásokra szállíthatók. Ehhez képest a közlekedési intézetek közege csak oly sertésszállítványokat vehetnek föl Ausztriába való továbbítás végett melyeknek marhalevelei állami állatorvosnak fent előirt igazolását tartalmazzák.

A vizsgálat költségeit (napidij és utazási költség) az állami állatorvos által irt és aláirt költségjegyzék alapján a rakodó felek száma arányában szedik be és aapidij után járó bélyegdíjnak megfelelő bélyeggel ellátott nyugtára fizetik ki a eljáró állami állatorvosnak.

c) Az ilyen sertésszállítványok, csak az alább névszerint felsorolt állomásokra, irányíthatók. Amennyiben később több ilyen állomások engedélyeztetnek azok mind— annyiszor haladéknélkül közzé fognak tétetni.

d) Az ilyen sertésszállítványok a vasuti állomásra érkezésük alkalmával azonnal állatorvosi szemle alá fognak vonatni. Oly esetben azonban, ha az ilyen ilyen szállítványokat vivő vonat egyéb származású sertéseket is visz; az utóbbi szállítványok vizsgálatát és elhajtását a magyarországi sertések az állomással kitöltésük után.

e) Ha a magyarországi sertésszállítványban 120 kilogramm élő súlyon aluli sertések is találhatóának az ilyen szállítványok az állatoknak a feladó költségére a magyarországi feladó állomásra vissza fognak küldetni.

f) Ha valamely magyarországi sertésszállítványban csak egy, avagy több sertés-sertésorbánban elhullott, vagy sertés-sertésorbánban gyanújában levő sertés találtatik: az ilyen szállítványt ugyancsak az állatok megegetése és itatása után a feladó költségére, a legközelebbi vonattal a feladó állomásra fognak viszküldeni.

g) Az ilyen sertésszállítványokat minden körülmények közt lófogatokon kell a vágóhidra szállítani, hol a sertések anélkül, hogy más állásba hajtának, 48 órán belül leszurandók. Onként értendő, hogy azon esetben ha a sertés-sertésorbánban a beteg állatok kirtása végett a gyepmesterhez szállítandók.

Ha az ilyen sertésszállítványokban megérkezése alkalmával egy, avagy több sertés-sertés-sertés, vagy sertésorbánban gyanújában levőnek találtatik, az ilyen állat vagy állatok az egészségesektől rögtön elkülönítve kirtás végett a gyepmesterhez küldendők.

II. Sertés-hus bevitelére.

2. A kész vagy félig kész sertéseknek Magyarországból a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országokba való bevitelére a következő feltételek mellett szabad.

a) magyarországi származású leszurtt sertéseket szét darabolatlan állapotban kizárólag va-

suton szabad az alább névszerint felsorolt állomásokra szállítani.

b) Ilyenemű hus küldeményeket a származási hely illetékes hatósági közege (a vágási biztos) által a mellékelt minta szerint kiállított és német szövegbe is kitöltendő igazolványnak kell kísérnie, melynek e feladási és a rendeltetési hely pontos megjelölésén kívül egyúttal azt is tartalmaznia kell, hogy a sertés-hus nem sertés-sertésorbánban vagy sertés-sertésorbánban beteg, hanem egészséges állatoktól származik.

Az ilyen husküldeményeket a rendeltetési elérés előtt sehol sem szabad kirakni.

c) Ezen husküldeményeket megérkezésük után gondos husvizsgálat tárgyává teszik. Az olyan leölt sertéseket melyeken a vizsgálat alkalmával a sertés-sertés vagy sertés-sertés nyomait észlelik, vagy melyeket bármi okból az emberi élvezetre alkalmatlannak találnak, úgy hasonlóképp azokat, melyekből az általános érvényű kereskedelmi szokványoktól eltérőleg, a vesék és vesezsír hiányzanak, azonnali megsemmisítés végett a gyepmesterhez küldik.

Ezen rendszabályoknál fogva egyidejűleg utasította a cs. kir. osztrák belügyminister az összes helytartóságokat és tartományi kormányokat, hogy a magyarországi sertés forgalom szabályozása tárgyában általuk kiadott tilalmakat beleértve a száj és körömfájás elleni védekezés céljából kiadott tilalmakat is ezen rendelet közölniével egyidejűleg hatályon kívül helyezze.

Az osztrák belügyminister úr rendeletének értelmében olyan állomások, melyeken az I rész 2 c) pontja valamint a II. rész III. a) pontja szerint magyarországi élő sertések illetőleg sertés-hus kirakása meg nem engedve, tehát a hová ilyen szállítványokat irányítani szabad eddig elé következő helyek állomásai jelöltettek ki:

I. Alsó Ausztria: 1. a. Bécs (élő sertések behozatalára) Kirakóhely: Szt. Markxi sertésszállító, kizárólag engedélyezett vágóhidak pedig: Bécs stmarxi vágóhid bécsvárosi vágóhidak és Productor Gesellschaft der Wiener Fleischselcher vágóhidja.

A bécsi városi vágóhidra nézve azonban megjegyzem, hogy e vágóhidon csak azon esetben ölhetők le ilyen sertések ha ott az e célból elrendelt intézkedések foganatosítva lesznek.

b) Bécs Ujhely (élősertések számára) Kirakóhely: Steinfeld pályaudvar és sertésszállító kizárólag engedélyezett vágóhid pedig: a városi sertésszállító levő vágóhid

2. Sertés-hus bevitelére szolgáló helyek: Baden, Brück a/L Florisdorf, Inzersdorf, Kornenburg, Krems, Laa a/d Thaya, Mödling, St Pölten, Stockerau, Waidhofen, a/d Ybs, Wiener Neustadt és Wien (kirakóhely Gross Markthalle.)

II. Felső Ausztria Élő sertések kirakására: Gmunden, Ischl Linz Steyr.

III. Galiczia: 1. Élősertések kirakására Podgorze, Neu-Sandez, Tarnow, Jaroslau, Prze, mysl, Strijj, Stanislaw, Kolomea, 2. Sertés-hus bevitelére szolgáló helyek: Krakau, Podgorze Neu-Sandez, Tarnow, Jaroslau, Przemysl, Strijj Stanislaw, Kolomea, és Lemberg

IV. Karinthia. Élő sertések és sertés-hus bevitelére Laibach, déli vasut állomás.

VI. Morvaország. Élő sertések kirakására: Mährisch-Schönberg, Mährisch-Trübau Nierlesch, Hollschitz, Lundenburg, Neutitschau Nikolsburg, Prossnitz, Brünn, és Mährisch-Osttrauban (a marha vásártéri kirakó hely.)

VII. Styria. Élő sertések és sertés-hus kirakására: Grätz.

VIII. Szilézia: Élő sertések kirakására: Troppau, Bielitz, Freudenthal, Jägerndorf, és Teschen.

IX. Tyról és Vorarlberg. Élő sertések és sertés-hus kirakása: Bozen, Bregencz Trient.

Az ezen rendeletben foglaltak legszigorubb figyelembe vétele mellett tehát élő sertéseknek a birodalmi tanácsban képviselt országos és királysági területére való bevitelére: Alsó Fehér, Bars, Békés Bereg Bihar, Esztergom, Fehér, Heves, Komárom, Krassó-Szörény, Moson, Nograd, Nyitra, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Pozsony, Sáros, Somogy, Sopron, Szabolcs, Vas és Zalavármegyék, valamint Budapest székes főváros Sopron, Nagyvárad, Kecskemét, Komárom, Pozsony és Székesfehérvár városok kizárólag további intézkedéséig Magyarországból szabad, a sertés-hus bevitelére ellenben az itt felsorolt törvényhatóságok területéről is megvan engedve.

Arad 1895. július 13.

A városi tanács.

9219/1895. kh.

Végzés.

Arad sz. kir. város polgármesteri hivatala mint II. od foku állategészségügyi hatóság 1568/1895. p. m. sz. a. kelt határozatával, mert a szarvasmarhák között a ragályos száj és körömfájás három különböző fekvésű istállóban egyszerre jelentkezett, azt járványos jellegűnek nyilvánította, a miért is az 1888. évi VII. t. cz. fogantatására 40'000/888. sz. a. kibocsátott magas rendelet 211 és következő §§. alapján a következő óv és kór elfojtási szabályok rendelkeztek el.

1. A birkás réti legelőre járó mindkét csorda teheneinek, mint fertőzéstől gyanusoknak valamint az ezen réten legelő jármos ökröknek, továbbá oly hasított körmü állatoknak, melyek száj és körömfájásban szenvedő tehenekkel egy istállóban illetve egy udvarban vannak a járvány idejére istállózásuk elrendeltetik. Az oly jármos ökröknek, melyek a városi állatorvos által betegségtől menteseknek találtatnak és fertőzött állatokkal érintkezésbe nincsenek, a város határában belül a fuvarozás és mezei munka végzése megengedtetik, de a határból kihajtása büntetés terhe alatt megtiltatik.

A beteg állat tulajdonosa közvetlen szomszédai hasított körmü állatainak istállózását szinte elrendeltetik.

Ezen fent elősorolt állatok számára marhalevelek kiadása megtiltatik, a tulajdonosok felhívják, hogy a birtokukban lévő marhaleveleket megőrzés végett a kapitányi hivatalnál haladéktalanul beszovaltassák. Az állatok tulajdonosai állataik egészséges állapotát a legnagyobb figyelemmel ellenőrizni tartoznak s ha betegülést észlelnek, azt a kapitányi hivatalnál azonnal bejelenteni, s ha az állat elhullott a hullát az elhullási helyen őriztetni, attól embereket és állatokat távol tartani, míg az I-ső foku hatóság megérkezik.

2. Az elzárt istállókból csak az I-ső foku hatóság engedélye mellett és csak közvetlen levágás céljából vihető ki állatok, akkor, ha az állatoknak szállítása által a ragály anyag elhurcolásának veszélye ki van zárva.

3. Elzárt udvarokból szalás takarmány, alom szalma egyáltalán nem, trágya pedig csak is a városi állatorvos utasítása szerint foganatosítandó, fertőtlenítés után lovas fogaton, lófogatukéval való aiaszántás céljából szállítható ki.

4. Az egész város hasított körmü állatainak u. m. szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertéseknek a határból kihajtása valamint takarmány felének és trágyának a határból kiszállítása betiltatik.

Járlatok csak lovakra állíthatók ki. A városba vezető utakra örök állíthatnak, hogy állatoknak (levő kivételével) a városba behozását meggátolja s azokat oly utra tereljék, melyen a város elkerülhető. A tulajdonos határozott kivánsága folytán behozott hasított körmü állatoknak a járvány tartama alatti kivitele megtiltatik.

5. A járvány kiütéséről a szomszéd községek átíratilag értesítetnek.

6. A városi állatorvos utasítatik, hogy a marha állományt figyelemmel megvizsgálja s hetenként a járvány állásáról járványtáblát terjeszsen be.

7. Száj és körömfájásban szenvedő állatok tejének forgalomba hozása a törvény által tiltva van, a hatóság intézkedik ugyan, hogy csak egészséges állat teje jöjjön forgalomba nagyobb biztonságért azonban figyelmeztetik a tejet fogyasztó közönség, hogy a beteg állat teje nyálkás, undorító, kellemetlen szagú levén, az könnyen felismerhető. A piacon a ker. orvosok, a piaci felügyelet rendőrszét, a piaci biztosok és a rendőri kirendeltség is ellenőrzi, hogy beteg állat teje ki ne méressék, hanem megsemmisítsék.

8. A heti vásárról a szarvasmarha, sertés juh, kecske, a járvány tartamára kitiltatik.

9. A betegségből kigyógyult állatok istállói és udvarai a városi állatorvos ellenőrzése mellett fertőtlenítendő.

Ezen intézkedés megszögöi a törvény értelmében szigorúan büntetendők fognak.

Aradon, 1895. évi július hó 23 án

Sarlot Domokos

főkapitány.

Csődtömeg eladás.

Vb. Stein Zsigmond, pankotai bejegyzett kereskedő csődtömegéhez tartozó, a csődletár 1—342, 347—349 továbbá 351—419, tételig foglalt fűszer, pamut, rövid és vegyesárú, üzleti felszerelések, sörfejtő, üvegmosó, dugaszoló gép, ugyszintén pálinka neműek, üvegek, esszenciák és tartályokból álló ingóságok 2727 frt 73 kr. becsértékben a csődválasztmány határozata folytán nyilvános árverésen eladni fogják.

Az árverés a helyszínén Pankotán vb. cég üzlethelyiségében 1895. augusztus hó 7-én d. e. 9 órakor kezdődik, melyre a venni szándékozók oly megjegyzéssel meghívattak, hogy az árverésen az ingók esetleg becsáron alól készpénz fizetés mellett eladni fogják.

Dr. Steinitzer Pál,

mint vb. Stein Zsigmond
csődtömeggondnok.

837.

Aradon Andrassy-tér 17.

1547/1895 p. m.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi Miniszter 4909 számú távirati intévénye szerint az alsó ausztriai helytartóság Arad város területéről szarvas marhák, juhok és kecskéknél alsó ausztriába való bevitelét megtiltotta.

Arad, 1895. július hó 20-án.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, polgármester.

Magy. kir. államv. üzletv. Szeged

15644/95. III. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Szeged-Rókus állomásán megüresedő pályaudvari vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

A bérlet 1895. évi október hó 1-én veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át vagyis 1898. évi szeptember hó 30-ig.

Az 50 kros bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Szeged-Rókus állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletére“ felirattal ellátott borítékba zárt, lepecsételt, nemkülömben kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1895. évi augusztus hó 15-nek déli 12 órájáig az alóírt üzletvezetőségél vagy személyesen vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a vendéglőbérletre 200 az az kettőszáz forint készpénzben vagy állami letételre alkalmas értékpapírokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 1895. év augusztus 14-nek déli 12 óráig vagy személyesen leteendő vagy kir. posta útján beküldendő.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régibb utolsó és a névértékét meg nem haladó napi árfolyam szerinti értékben számíttatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetettik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letételről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában a hivatalos órák tartalma alatt megtekinthetők, miért az ajánlattevőkről föltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik és azokat egész terjedelmükben magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

A főbb feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá oly ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tételre figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok közt a választás szabadon a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1895. év július hóban.

Az üzletvezetőség.

Vendéglői étterem megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség szives tudomására juttatni, hogy a már évek hosszú sora óta legjobb hirben álló

„Nádor-szálloda“ éttermét

kibéreltem, azt a mai kor kívánalmainak megfelelőleg ujonnan átalakítva s teljes kényelemmel berendezve, ma este 8 órakor egy helybeli cigányzenekear közreműködése mellett meg fogom nyitni.

Czelul tüztöm ki magamnak, hogy t. vendégeimet kitünő konyhával s a legfinomabb borok, Dreher-féle kőbányai sörrel a nap bármely szakában a legpontosabban szolgáljam ki.

Tudatom egyuttal, hogy a vendég szobák ujonnan lettek kifestve s teljesen újra lettek bebutorozva, hogy e tekintetben is a t. utazó közönség a legteljesebb kényelem s tisztaságban részesüljön!

Minél számos látogatásért esd

tisztelettel

Goldberger Bertalan,

a „Nádor“ vendéglő bérloje.

836.

11185/1895.

Hirdetmény.

Az Arad és Uj-Arad, továbbá a városház és az aradi vár között építendő új hidak ügyében a nagyméltóságú kereskedelemügyi miniszterium 16983/L. 1895. számú rendeletével kitűzött pótbéjárás folyó évi augusztus hó 23-ikán délelőtt 9 órakor fog megtartani.

Összejöveteli hely Aradváros városházánál az I. emeleti kis ülésterem.

Ezen helyszíni bejárásra mindazok, akik magukat érdekelteknek tekinthetik, oly figyelemmel hivatnak meg, hogy a műszaki műveletek a polgármesteri hivatalnál a hivatalos órák alatt folyó évi augusztus 8-tól 22-ig bezárólag terjedő 15 nap alatt lesznek megtekinthetők.

Arad, 1895. június 1-én.

A városi tanács.

Arad szab. kir. város törvényhatóságától.

7806/1895 sz.

Hirdetmény.

A városi törvényhatósági bizottság 15256/434 885 sz. a. alkotott s a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 67640/826 666 sz. a. kelt intézményével jóváhagyott szabályrendelet alapján felhívom a város közönségét, hogy a kertekben különösen az alma fákon tenyészni szokott vértetűről ha olyat észlelnék jelentést tegyenek.

A vértetű irtására a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszterium 14295/III. 7. 393 sz. magas leiratában a következőket ajánlja és pedig: meglepett fiatalabb csemeték és alsóbb galyak fertőtlenítésére 150 gram zöld szappan, 200 köbcentiméter kozma szesz és 9 gram carból sav anyyi vízben oldandó fel, hogy az egész egy liternyit tegyen ki, — az egész azután még 4 liter vízzel felhigítandó, mely keveréssel a galyak és csemetéknek a rovar által ellepett részei gondosan bekenendők.

A meglepett öreg fák petroleummal a fiatalabb fák pedig 3 rész petroleum 1 rész vízből álló keverékkel jól beecsetelendők.

Miután a vértetű a gyümölcs fák gyökerein talált, a meglepett fa körül a föld a fa felső gyökereig felásandó oltatlan tört mészszel behintendő és földdel ismét behuzandó.

Oltó galyaknak más község határából, vagy nyugat európai államokból való behozatala szigoruan tiltott.

Erről a közönséget azzal értesitem, hogy amennyiben a vértetű irtása nem eszközöltetik az hivatalból, az illető fa tulajdonos terhére teljesített, s azon felül 2 frittól 50 frittig terjedhető pénzbírsággal fog büntettetni.

Aradon, 1895. évi július hó 17-én.

főkapitány távol:

Nyári Béla,

alkapitány.

523. gazdsz. 1895.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Maros-utca délkeleti sarkán a főúti 41. sz. telek mellett fekvő 190 □-ölyi teleknek Dr. Muntján Aurél kára és veszélyére való eladása iránt folyó év augusztus 12-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár □-önként 17 frt 10 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1895. évi július hó 22 tartott üléséből.

Vannay

aljegyző.

16111/1895.

Hirdetés.

A nm. földmivelésügyi m. kir. Miniszter ur 47596/95 rendelete nyomán ezennel közhirrre tesszük, hogy az osztrák belügyminiszter ur folyó évi július hó 15-én 20784 sz. a. kelt értesítése szerint élő sertéseknek Selmech-Bélabányáról és Szabadkáról Ausztriába való bevitelére tovább intézkedésig csupán a „Productiv Genossenschaft der Wiener Fleischselcher“ című társaság vágóhidjára szabad.

Egyuttal megjegyezzük, hogy ugyancsak az osztrák belügyminiszter fentidézett értesítése szerint a nevezett társaság vágóhidjára 120 kilogramm élősúlynál kisebb súlyú sertések is bevihetők, mely körülmény folytán f. é. július 7-én 44394 sz. a. kelt földmivelési miniszteri rendelet 1. pontjának az élősúlyra vonatkozó meghatározása ily értelemben módosul: Továbbá elrendeljük, hogy az ily sertésszállítmányokat kísérő marhaleveleket az idézett rendeletben előírtakon kívül az első oldalon fent, a következő jegyzettel kell ellátni: „Für die Productiv Genossenschaft der Wiener Fleischselcher“.

Végül megjegyezzük, hogy 44706 sz. a. és 42820 sz. a. kelt rendeletben közölt azon ausztriai városok nevei közzé, melyekbe élő sertések szállíthatók: Csehország Kolin városa is felveendő.

Arad, 1895. július 26.

A városi tanács.